

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 9 Sayı: 47 Volume: 9 Issue: 47

Aralık 2016 December 2016

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

6360 SAYILI YASA İLE BİRLİKTE BÜROKRASİDE MEYDANA GELEN DEĞİŞİM CHANGE IN THE BUREAUCRACY WITH THE LAW NO 6360

Çiğdem PANK*

Öz

6360 sayılı yasa ile birlikte, Türkiye’de yerel yönetim sistemi, belli alanlarda önemli değişimlere sahne olmuştur. Bunlar; idari yapılanmada, mali kaynakların dağıtımında, siyasal coğrafyada, yerel hizmetlerin sunumunda ve personel yapısında meydana gelen değişimlerdir. Bu değişimlerin her biri ayrı bir çalışmanın konusunu oluşturacak niteliktedir. Bu çalışmada, personel yapısında meydana gelen değişimler konusu ele alınmaktadır. 6360 sayılı yasanın bürokrasiyi nasıl etkilediği, çalışmanın ana konusunu oluşturmaktadır. İlk olarak, 6360 sayılı yasanın getirdikleri ve genel bir tanıtımı yapılmaktadır. Ardından, bu yasa ile birlikte bürokraside meydana gelen değişim ele alınmaktadır. 6360 sayılı yasanın Türkiye’nin personel sistemi üzerindeki etkileri değerlendirme konusu yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: 6360 Sayılı Yasa, Yerel Yönetimler, Bürokrasi, Türkiye’nin Personel Sistemi.

Abstract

Along with Law No. 6360, the local government system in Turkey has been the scene of significant changes in certain areas. These; Administrative structure, distribution of financial resources, political geography, presentation of local services and personnel structure. Each of these changes will be a matter of working separately. This study focuses on changes in the structure of the staff. How the law 6360 affects the bureaucracy constitutes the main topic of the study. First, there is a general introduction to the law 6360. Then, this law deals with the change in the bureaucracy. The effects on the personnel system of Turkey of the Law No. 6360 is made the evaluation subject.

Keywords: Law No. 6360, Local Administrations, Bureaucracy, Turkey's Personnel System.

1.GİRİŞ

Türk kamu yönetiminde yeniden yapılanma çalışmaları kapsamında, yerel yönetimler ile ilgili yasalar yeni kamu yönetimi anlayışına uygun olarak ve Türkiye’nin Avrupa Birliği üyelik sürecine göre yeniden düzenlenmiştir. Bu çerçevede; başta 5393 sayılı *Belediye Kanunu*, 5216 sayılı *Büyükşehir Belediyesi Kanunu*, 5302 sayılı *İl Özel İdaresi Kanunu*, 5355 sayılı *Mahalli İdare Birlikleri Kanunu* olmak üzere yerel yönetimler alanını düzenleyen temel yasalar uygulamaya konulmuştur. Bu anlamda son olarak da, 6360 sayılı *On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun* 2012 yılında yürürlüğe girmiştir. 6360 sayılı kanun, 2000’li yıllardan itibaren gerçekleştirilmeye başlanan reform çalışmalarının bir devamı olarak kabul edilmektedir.

Türkiye’de yerel yönetimlerin tarihini ve anayasaları incelediğimizde 1982 yılına gelene kadar büyükşehir belediyeleri ile ilgili herhangi bir düzenlemenin yapılmadığını görmekteyiz. Kanunla büyük yerleşim yerleri kurulabileceği düşüncesi 1982 Anayasası ile belirtilmiştir. 1982 Anayasası’nın 127. maddesinde yerel yönetimler; “il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunda belirtilen ve karar organları, kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileri” olarak tanımlanmaktadır. Aynı maddenin 3. fıkrasında da büyük yerleşim yerleri için özel yönetim birimleri getirilebileceği ifadesi yer almaktadır. Türkiye’de büyükşehir belediyelerinin anayasal dayanağını 1982 Anayasası oluşturmaktadır. Bu amaçla 1984 yılında ilk olarak 195 sayılı *Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname* ve yine aynı yıl içinde bu kararnamenin yerine 3030 sayılı *Büyükşehir Belediyesi Kanunu* çıkarılmıştır. 2005 yılına gelindiğinde, artan ihtiyaçlar ve kentleşme dinamiklerine cevap vermesi açısından 5216 sayılı *Büyükşehir Belediyesi Kanunu* çıkarılmıştır. Son olarak da 2012 yılında, büyükşehir belediyesi kurulmasının önündeki nüfus engelini aşmak amacıyla ve gelişen ihtiyaçlara daha iyi cevap vereceği düşüncesiyle 6360 sayılı *On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun* yürürlüğe girmiştir.

6360 sayılı yasayla Türkiye’nin yerel yönetim sisteminde köklü değişiklikler meydana gelmiştir. Bunlar; gerek idari yapılanma, mali kaynakların dağıtımını, siyasal coğrafya, yerel hizmetlerin sunumu gibi alanlarda, gerekse de personel yapısında meydana gelen değişikliklerdir. Bu çalışmada öncelikli olarak, 6360 sayılı *On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde*

* Araş. Gör., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü.

Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un getirdiği yenilikler bağlamında genel bir tanıtımı yapılmaktadır. Çalışmada ikinci olarak, 6360 sayılı yasanın bürokratik yapıda meydana getirdiği değişim ayrıntılı olarak ele alınmaktadır. Çalışmanın son kısmında da, bu yasanın, Türkiye'nin kamu personel sisteminde nasıl etkiler meydana getirdiği değerlendirilip tartışılmaktadır.

2. 6360 SAYILI YASA'NIN GENEL TANITIMI

Türkiye 1950'li yıllarda hızlı bir kentleşme süreci yaşamış olmasına rağmen yerel yönetimler ve belediyeçilik gibi önemli konularla ilgili düzenlemeler 1980'li yıllarda yapılabilmektedir (Adıgüzel, 2012: 153). Türkiye'de metropolitan alanların daha iyi bir şekilde yönetilmesi için diğer kentsel alanların yönetimlerinden farklı modeller geliştirilmiş ve büyükşehir olarak adlandırılan kentsel alanlara yönelik olarak normal belediyelerden farklı bir yönetim şekli oluşturulmuştur. Türkiye'de büyükşehir belediye modelinin temeli 1982 Anayasası ile atılmıştır ve bu kapsamda ilk yasal düzenleme 1984 yılında *195 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname* ile yapılmıştır. Aynı yıl içinde de, *3030 sayılı Büyükşehir Belediyesi Yasası* çıkarılmıştır. Farklı dönemlerde çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerle, büyükşehir olma niteliğine sahip olmayan bazı belediyeler de büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür. Bu nedenle, 2005 yılında yürürlüğe giren *5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu* büyükşehir belediyesi kurulmasını zorlaştırmıştır. Hızlı kentleşme eğilimleri, orta Anadolu kentlerinde büyükşehir olma beklentisini artırmıştır. Bu beklentilerin karşılanmasının önündeki engel nüfus olduğundan 6360 sayılı yasa ile büyükşehir belediyesi sınırlarını il mülki sınırlarına genişletmek suretiyle çözüm önerileri getirilmiştir. Bu yasa, yerel yönetimlerde ikili bir yapıyı ortaya çıkarmıştır. Yasa ile, 30 ilde sınırları il mülki sınırları ile örtüştürülmüş ve il özel idareleri, belde belediyeleri ve köy yönetimlerinin olmadığı bir büyükşehir belediye modeli, diğer 51 ilde ise yerleşim esasına uygun olarak kurulmuş il özel idareleri, ilçe ve belde belediyeleri ile köy yönetimlerinin bulunduğu bir yerel yönetim yapısı ortaya çıkmıştır (Adıgüzel ve Tek, 2014: 74).

Uzun süren tartışmaların ardından kabul edilen 6360 sayılı Büyükşehir Belediye Yasası ile birlikte daha önce 16 olan büyükşehir belediyesi sayısı 14 il belediyesinin büyükşehir belediyesi haline getirilmesiyle 30'a yükselmiştir (6360 sayılı kanun, madde 1-1. fıkra). 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Yasası'nda yalnızca Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Eskişehir, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Konya, Mersin, Sakarya ve Samsun olmak üzere 16 büyükşehir belediyesi bulunmaktaydı. 6360 sayılı yasa ile birlikte; Aydın, Denizli, Balıkesir, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van il belediyeleri büyükşehir belediyesi olmuştur. Ordu ili de 2013 yılında 6447 sayılı yasada yapılan düzenleme ile büyükşehir belediyesi olmuştur ve 6360 sayılı yasaya eklenmiştir. Mevcut ve yeni kurulan büyükşehir belediyelerinin sınırları il mülki sınırı olarak genişletilmiştir.

6360 sayılı yasanın genel gerekçesine bakıldığında, yerel yönetimlerle ilgili olarak daha bütüncül bir yaklaşımın ortaya koyulmaya çalışıldığı görülmektedir. Yasa, belirli bir coğrafi alanda çok sayıda yerel yönetim biriminin bulunması halinde planlama ve koordinasyonun sağlanamayacağını, bu durumun da hizmetlerde kalitenin düşmesine ve kaynak israfına yol açacağını belirtmektedir. Yasanın genel gerekçesinde belirtilen bir diğer husus; yeterli mali kaynağa sahip olmayan küçük ölçekli yerel yönetimlerin kentsel sorunlara çözüm üretmede yetersiz kaldığı, bu durumun sunulan hizmetlerin kalitesinde de sorunlara neden olacağıdır (Biricikoğlu ve Demiroğlu, 2015: 372).

Mevcut ve yeni kurulan büyükşehir belediyelerinin mülki sınırları içinde kalan tüm köy ve belde belediyelerinin kamu tüzel kişilikleri kaldırılmıştır (6360 sayılı kanun, madde 1-3. fıkra). Bunun sonucunda köyler mahalle, belediyeler ise her biri parçalanmadan kendi isimleriyle mahalle olmuşlardır. Ayrıca, 30 büyükşehir belediyesinin bulunduğu ildeki il özel idareleri, 6360 sayılı yasa ile kaldırılmıştır (6360 sayılı kanun, madde 1-5. fıkra). 5216 sayılı Yasa'daki ilk kademe belediyelerini tanımlayan fıkra da kaldırılarak, ilk kademe belediyeleri ve bucak teşkilatları da kaldırılmıştır (6360 sayılı kanun, madde 1-6. fıkra). *5442 sayılı İl İdaresi Kanunu* Türkiye'nin merkezi idare kuruluşu bakımından illere, illerin ilçelere, ilçelerin de bucaklara bölüneceğini öngörmektedir. Bu düzenleme varlığını korumaktadır. Ancak, *6552 Sayılı Kanun'un* 129. maddesi ile *5747 sayılı Kanun'un* 2. maddesinin 9. fıkrası değiştirilmiş, değiştirilen bu fıkra ile tüm illerdeki bucak teşkilatları kaldırılmıştır. Böylece merkezi yönetimin taşra teşkilatında artık bucak yer almamaktadır (Muratoğlu, 2015: 72). 6360 sayılı kanunla, büyükşehir belediyelerinde bucak teşkilatları kaldırılmıştır. Ancak daha sonra, *6552 Sayılı Kanun'un* 129. maddesi ile *5747 sayılı Kanun'da* yapılan değişiklikle tüm illerdeki bucak teşkilatları kaldırılmıştır. Bu nedenle 5442 sayılı kanunun da değiştirilerek günümüz şartlarına uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

Nüfusu 2000'in altında olan belde belediyeleri kapatılarak köye dönüştürülmüştür. 6360 sayılı kanunun geçici 2. maddesi ile Türkiye İstatistik Kurumu tarafından tespit edilen 2011 yılı adrese dayalı nüfus sayım sonuçlarına göre nüfusu 2000'in altında olan belediyelerin tüzel kişilikleri ilk mahalli idareler genel seçiminden itibaren geçerli olmak üzere kaldırılarak bu belediyeler köye dönüştürülmüştür. Bu

belediyelerin personeli, her türlü taşınır ve taşınmaz malları, hak, alacak ve borçları il özel idaresine devredilmiştir.

30 büyükşehir belediyesinde il özel idarelerinin kaldırılmasından doğan boşluğu doldurmak amacıyla, il özel idareleri yerine, Vali'ye bağlı olarak, *Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı* kurulmuştur. Böylece Türk idari sistemine yeni bir kurum eklenmiştir. Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı'nın, merkezi idarenin adli ve askeri teşkilat dışında taşradaki tüm birimlerinin hizmet ve faaliyetlerinin etkinliği, verimliliği ve kurumların stratejik plan ve performans planlarına uygunluğu ile ilgili hazırlanacak rapor, valinin değerlendirmesiyle birlikte Başbakanlığa ve bu kurumların bağlı veya ilgili olduğu bakanlığa gönderme görevi dışında, bu başkanlığın il özel idaresinin görevlerini üstlendiğini söylemek mümkündür (Zengin, 2014: 102, 103).

Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı merkezi yönetimin taşrada yürüttüğü faaliyetlerle ilgili olarak; hizmetlerin etkinliğini ve verimliliğini artırmak, kaynakların yerinde kullanımını sağlamak, hizmetteki aksamalara engel olmak, denetim alanındaki boşluğu doldurmak, rehberlik etmek, ayrıca afet ve acil yardım hizmetlerini yürütmek üzere kurulmuştur. Bakanlıklar ve diğer merkezi yönetim kuruluşları, kaynağını aktarmak şartıyla illerde yapacakları her türlü yatırım, yapım, bakım, onarım ve yardım işlerini bu başkanlık aracılığıyla yapabileceklerdir.

Literatürde bu konuyla ilgili çalışmalar incelendiğinde, 6360 sayılı yasa ile getirilen yeniliklerin Türkiye'nin yerel yönetimler sisteminde yarattığı veya yaratacağı etkilere yönelik olarak farklı değerlendirmelerin olduğu görülmektedir:

Bu yeni yapılanmanın daha bütüncül, planlı, etkin ve verimli hizmet sunabilme imkânı yarattığından bahsedilmektedir. Bu görüşe göre, bir il veya ilçe belediyesinin kendi imkânlarıyla tek başına yapamayacağı şekilde çok sayıda yol, cadde, sokak vb. projeler daha kolay bir şekilde gerçekleştirilecektir. Özellikle su ve kanalizasyon hizmetlerinde etkinlik ve verimliliğin artabileceği ifade edilmektedir (Ökmen ve Aslan, 2014: 99). Yeni yasa ile birlikte özellikle büyükşehir belediyesi sınırının il mülki sınırlarıyla özdeş hale getirilmesi, hizmetlerin daha geniş bir coğrafyaya etkin ve verimli bir şekilde yayılmasını sağlamıştır.

Günümüzde bürokrasilerin yetersizlikleri nedeniyle yenilik yapma ve esneklik konusundaki kısıtlamalar sonucu yeni örgütsel yapı arayışları gündeme gelmektedir. Bu örgütsel yapılar ihtiyaçlara göre farklı şekillerde tasarlanabilen, çoğunlukla geçici özelliği olan yapılar olarak dikkat çekmektedir. Bu yapılarla yönelik analizlerde, çalışanların kişisel özellikleri, duyguları ve güdeleri zamanla dikkate alınmaya başlanmıştır (Özer, 2013: 99). Yazarın da ifade ettiği gibi, bürokrasi anlayışının birey duygularını da dikkate almasıyla daha katılımcı, şeffaf, hesap verebilirlik düzeyinde bir yönetim olgusu ortaya çıkmıştır. Bu durum, demokrasilerin beşiği olarak nitelendirilen yerel yönetimlerin politika anlayışında da gelişme meydana getirmiştir.

Özer'e göre, gerçekleştirilen reformlarda başarıya ulaşamamışsa *reformda reform* gündeme gelmektedir. Türkiye'de yerel yönetimlerin, halka yönelik etkin, verimli, kaliteli hizmet sunan birimler olmaları reform sürecinden beklenen sonuçlardır. 6360 sayılı yasa, *reformda reform* anlayışıyla yürürlüğe girmiştir (Özer, 2013: 97, 98). Özellikle Türkiye'nin Avrupa Birliği adaylığı sürecine uyum olarak gerçekleştirilen yerel yönetim reformlarının daha da ileri boyuta taşınması için yeni büyükşehir belediyesi yasası oluşturulmuştur.

Büyükşehir belediyelerinde hizmette merkezileşmenin yaşanmaması için büyükşehir belediyeleri, kentin makro ölçekteki yatırımlarını gerçekleştirme amacının dışında yetkilerle donatılmamalıdır. Sorumlulukların, halka en yakın birimler yerine büyükşehir belediyelerine verilmesinde, görevin kapsam ve niteliği ile yetkinlik ve ekonomik gereklerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Aksi durumda, büyükşehir belediyesi sayısının artması, Avrupa Birliği kurucu ilkelerinden *hizmette yerellik ilkesi* ile ters düşülmesine neden olacaktır (Özer, 2013: 123).

Gözler'e göre: "...Bir işin yerinde kararlaştırılması ve gerçekleştirilmesi imkân dâhilinde iken, onlarca kilometre uzaktan planlanması ve onlarca kilometre uzaktan gelen personel ve araçla gerçekleştirilmesi çok pahalıya mal olur ve çok zaman alır." (Gözler, 2013: 23). Başka bir görüş de benzer şekilde, büyükşehir belediyesinin hizmet alanının il mülki sınırlarına genişletilmesinin kamu hizmetleri açısından, merkezdeki belediyenin uzak bulunan yerleşim yerlerine hizmet götürmesinin hizmet maliyetlerinde artışa neden olacağı sunucunu doğuracağını belirtmektedir (Keleş, 2014). Köylerin tüzel kişiliğinin kaldırılarak mahalleye dönüştürülmesi merkeze uzaklığı bazı yerlerde 200 kilometreye kadar uzanan alanlara büyükşehir belediyelerinin hizmet götürmesinde birtakım zorlukların bulunduğu ifade edilmektedir (İzci ve Turan, 2013: 149). Bu görüşlerden de anlaşıldığı gibi, 6360 sayılı yasa ile büyükşehir belediyelerinin hizmet götüreceği alanın il mülki sınırlarına genişlemesi hizmet maliyetlerinde artışa neden olabilecektir. Kanaatimizce, büyükşehir belediyesi mevcut kaynakları etkin ve verimli bir şekilde kullanma yoluna giderse, hizmet maliyetlerinin artması hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde sunulmasına engel teşkil etmeyecektir.

3. 6360 SAYILI YASANIN TÜRKİYE'NİN BÜROKRATİK YAPISINA ETKİSİ

Bu kısımda öncelikle, 6360 Sayılı yasadan önce kamu personelinin durumunun nasıl olduğundan bahsedildikten sonra yasanın yürürlüğe girmesiyle birlikte değişen durum değerlendirme konusu yapılacaktır. 6360 sayılı yasa yürürlüğe girmeden önce, bütün illerde il özel idaresi de bulunmaktaydı. 6360 sayılı yasa ile birlikte büyükşehir belediyelerinde il özel idarelerinin tüzel kişiliğinin sonlandırılması, bu birime ait personelin de durumunu etkilemiştir.

6360 sayılı yasa öncesi personelin nakil ve devir sürecinde; özelleştirme programına alınan kuruluşlarda ilgili kuruluş veya idare tarafından istihdam fazlası personel belirlenmekte ve 15 gün içerisinde kamu kurum ve kuruluşlarına devlet memurları ve sözleşmeli personel nakledilmek üzere Devlet Personel Başkanlığı'na bildirilmektedir. Ardından Devlet Personel Başkanlığı'na bildirilen istihdam fazlası veya nakle tabi personelin kamu kurum ve kuruluşlarının boş kadrolarına 45 gün içerisinde atama teklifi gerçekleştirilmektedir. Bu atama teklifi 4046 sayılı yasanın 9. maddesi dikkate alınarak ve 657 sayılı Devlet Memurları Yasası'na göre kazanılmış hak aylık derecesinden aşağı olmamak şartıyla, esas itibarıyla 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında araştırmacı ünvanlı kadrolara yapılmaktadır. Bundan sonraki aşamada Devlet Personel Başkanlığı tarafından gönderilen atama teklif yazısının atamayı yapacak kamu kurum ve kuruluşuna intikal etmesinden 30 gün sonra bu kurum ve kuruluş tarafından atama işlemlerinin yapılması zorunluluk teşkil etmektedir. Son aşamada da, ataması yapılan personelin durumu ile ilgili yazıyı, ataması gerçekleştirilen kamu kurum ve kuruluşları en geç 15 gün içerisinde Devlet Personel Başkanlığı'na bildirmesi gerekmektedir (DPB, 2016).

Bilgin ve Aytürk'e göre; çağdaş yönetim anlayışının bir ürünü olan norm kadro uygulamasının, 6360 sayılı yasadaki personelin atanması sürecinde göz önünde bulundurulacak uygulanması gerekmektedir. Norm kadro uygulamasının kamu personelinin yönetilmesinde sağladığı avantajlar şu şekilde ifade edilmektedir (Bilgin ve Aytürk, 2003: 159-160) :

- Kadro ve görev ünvanlarına açıklık getirmek, kadroları ve görevleri tanımlamak,
- Ünvan ve kadro standardizasyonu yapmak,
- Kadro gereklerine uygun nitelikli personelin seçilip işe alınmasını sağlamak,
- Personelin işe uygun olarak eğitilmesini ve yetiştirilmesini sağlamak,
- Personel yönetiminde tarafsızlık ve objektiflik içinde liyakat ilkesinin uygulanmasını sağlamak,
- Personelin değerlendirilmesini, parasal ve görevsel olarak yükseltilmesini sağlamak,
- Personelin görev ve yer değişikliklerinde yardımcı unsur olarak yararlanmak,
- Personel ile ilgili istatistiksel verilerin derlenmesinde ve değerlendirilmesinde kullanmak,
- Personelin görevsel gereksinimlerinin saptanmasına imkân vermek,
- Kuruluşta eşit ve adil bir ücret sisteminin kurulmasına yardım etmek,
- Kuruluşun bütçesinin gerçekçi bir biçimde hazırlanmasına yardımcı olmaktır.

6360 sayılı yasa ile tüzel kişiliği kaldırılan il özel idaresi, belediye ve köylerin menkul ve gayrimenkul üzerindeki tasarrufları, yeni personel istihdamı, imar uygulamaları ve borçlanmaları sınıflandırılmıştır. Ayrıca katılım sonrasında bunların paylaşımı da düzenlendi. Bu yasa, il özel idarelerinin yürütme organı olan il encümeninin oluşumu konusunda da değişiklik öngörmektedir. 6360 sayılı yasanın 22. maddesine göre: "İl encümeni valinin başkanlığında, genel sekreter ile il genel meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından seçeceği üç üye ve valinin her yıl birim amirleri arasından seçeceği iki üyeden oluşur." Böylece, il genel meclisinin kendi içinden seçeceği encümen sayısı beşten üçe, birim amirleri arasından seçeceği üye sayısı beşten ikiye indirilmiş, genel sekreter encümen üyesi olmuş, birim amirleri arasından seçilecek olan mali hizmetler birimi amiri bulunması zorunluluğu kaldırılmıştır (Çetin, 2015: 254, 255).

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun Geçici 1 ve Geçici 2 nci maddelerinde, tüzel kişiliği kaldırılan il özel idaresi, belediye, köy ve bu mahalli idarelerin kurdukları birliklerin her türlü taşınır ve taşınmaz malları, hak, alacak ve borçları ile personelinin bildirim, devri, paylaşılması ve nakline ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Bu hususlara yönelik olarak İçişleri Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığına birlikte hazırlanan uygulamaya ilişkin esaslara aşağıda yer verilmiştir (DPB, 2016):

1- 6360 sayılı Kanun kapsamında yer alan personele ilişkin iş ve işlemler illerde kurulan devir, tasfiye ve paylaşım komisyonları tarafından yerine getirilmektedir. Komisyon tarafından devrine veya paylaşılmasına karar verilen personelin göreve başlatılıp başlatılmaması hususunda ilgili kurumun takdir yetkisi bulunmamaktadır. Bu itibarla, herhangi bir hak kaybına yol açılmaması bakımından komisyon kararına göre personelin derhal göreve başlatılması gerekmektedir. Bu şekilde devredilen veya paylaşılan

personel nedeniyle ilgili kurumun norm kadro sayılarının aşılması, söz konusu personelin göreve başlatılmasına engel teşkil etmez.

2- Devir, tasfiye ve paylaşırma komisyonlarının vali tarafından onaylanan kararları kesin olup, ilgili kurumlarca uygulanması zorunludur.

3- Komisyon görevlerini yerine getirirken gerekli görmesi halinde her türlü araştırma ve incelemeyi yapmaya yetkilidir. İlgili kurumlar komisyon tarafından talep edilen bilgi ve belgeleri istenilen sürede vermekle yükümlüdür.

4- Tüzel kişiliği kaldırılan mahalli idareler ile bu mahalli idarelerin oluşturdukları mahalli idare birliklerinin, 06/12/2012 tarihinden önce ilanı yapılmış memur kadroları hariç, yeni personel alımı ve nakli yapamayacakları 6360 sayılı Kanunla hüküm altına alınmıştır. Bu çerçevede söz konusu tarihten sonra belirtilen hükme aykırı olarak göreve başlayan her statüdeki personel paylaştırmaya, devre ve nakle konu edilmeyecektir. Söz konusu hükme aykırı işlem tesis edenlerin sorumluluğu saklıdır.

5- 6360 sayılı Kanunla, büyükşehir belediyesine dönüştürülen il belediyeleri ile büyükşehir ilçe belediyesine dönüştürülen belediyelerin personeli sadece paylaştırmaya konu olup, norm kadro ve ihtiyaç fazlası olarak değerlendirilmeyeceğinden bunlar nakil kapsamı dışındadır.

6- İlgili kurumlara devredilen personelin dışında kalan personel norm kadro ve ihtiyaç fazlası olarak komisyonlara bildirilmeyecektir.

7- Devir, tasfiye ve paylaşırma komisyonlarının, 6360 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin 9 uncu fıkrası uyarınca ihtiyaç fazlası personelin tespitinde aşağıdaki kriterleri esas almaları gerekmektedir:

a-) İlgili mahalli idarelerin, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından 2013 yılı için ilan edilen nüfusu,

b-) İlgili mahalli idarenin ve bağlı kuruluşun bütçesi,

c-) 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesindeki oranları,

d-) Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik doğrultusunda devir tarihi itibarıyla 5393 sayılı Kanunun 49'uncu maddesi uyarınca belirlenmiş norm kadrosu.

8- Devir, tasfiye ve paylaşırma komisyonlarınca yapılacak değerlendirme sonucunda ihtiyaç fazlası olduğu belirlenen personel listesi il valisinin onayıyla kesinleştirilecektir.

9- 6360 sayılı Kanunun yayımlandığı tarihte kapsamda yer alan personelden sadece 657 sayılı Kanuna tabi memurlar, 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi kapsamında istihdam edilen tam zamanlı sözleşmeli personel ile 4857 sayılı İş Kanununa tabi sürekli işçi kadrolarında istihdam edilenler norm ve ihtiyaç fazlası olarak bildirilebilecek olup bunun dışında kalanlar nakle konu edilmeyecektir.

10- 6360 sayılı Kanunla, tüzel kişiliği kaldırılan mahalli idareler ile bu mahalli idarelerin oluşturdukları mahalli idare birliklerinde geçici işçi pozisyonlarında istihdam edilen personel toplamda beş ay yirmi dokuz günü aşmayacak şekilde kalan sürelerini tamamlamak üzere devre konu olabileceklerdir.

11- İçişleri Bakanlığı tarafından Devlet Personel Başkanlığı'na bildirilen personelin atama teklifleri, tercih ettikleri il dikkate alınarak yapılacaktır.

12- Müdür ve daha üstü yönetici unvanlı kadrolarda bulunup, 6360 sayılı Kanunla belediyeye devredilen personelin mali haklarının belirlenmesinde 4046 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin altıncı fıkrası esas alınacaktır.

13- Devredilen personelin devredildiği kurumda aynı unvanlı kadrolara atanması zorunludur. Boş veya uygun kadro olmaması halinde 5393 sayılı Kanunun 50 nci maddesinde yer alan hükümler uygulanacaktır.

14- 6495 sayılı Kanun kapsamında 657 sayılı Kanuna tabi memur kadrolarına atanan personelin beş yıl süreli nakil yasağının kalan süresi, devir, paylaşırma veya nakil suretiyle atandıkları kurumda tamamlanır.

15- Devredilen personel nedeniyle ilgili kurumların norm kadro sayılarının aşılması durumunda söz konusu personel, ilgili kurumların isteği üzerine Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğin geçici 7 nci maddesi uyarınca istihdam edilebilir. Ancak, personelin nakil amacıyla bildirilebilmesi için norm ve ihtiyaç fazlası olması zorunludur.

Bu açıklamalar doğrultusunda 6360 sayılı yasanın geçici 1. maddesindeki personelle ilgili düzenlemeleri kısaca aşağıdaki gibi ifade edebiliriz:

Kanundaki devir, tasfiye ve paylaşırma işlemlerini yürütmek üzere vali tarafından, bir vali yardımcısının başkanlığında, valinin uygun göreceği kurum ve kuruluş temsilcilerinin ve ilgili belediye başkanlarının katılımıyla, devir, tasfiye ve paylaşırma komisyonunun kurulacağı, bu komisyona yardımcı olmak için valinin görevlendirmesiyle alt komisyonlarında kurulabileceği belirtilmektedir.

Tüzel kişiliği kaldırılan belediye ve köylerin, mevcut personelini, taşınır ve taşınmazlarını, iş makineleri ve diğer taşıtları ile kamu kurum ve kuruluşlarına olan alacak ve borçlarını katılacakları ilçe belediyesine bu kanunun yayımlandığı tarihten itibaren bir ay içinde bildirmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Devamında ise, bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten önce ilanı yapılmış memur alımları hariç olmak şartıyla, bu kanunla tüzel kişilikleri kaldırılan belediye ve köyler tarafından nakil yoluyla atanacaklar da dâhil olmak üzere hiçbir şekilde yeni personel alımı yapılamayacağı ve bu belediye ve köyler tarafından aynı tarihten itibaren tüzel kişiliğin sona ereceği tarihi geçecek şekilde veya mevcut hizmet alımlarının kapsamını ve personel sayısını genişletecek şekilde hizmet alımı sözleşmesi düzenlenemeyeceği belirtilmektedir. Bununla bağlantılı olarak aynı maddenin 3. fıkrasında, tüzel kişilikleri kaldırılan belediye ve köylerin personelinin, her türlü taşınır ve taşınmaz mallarının, hak, alacak ve borçlarının komisyon kararıyla ilgisine göre bakanlıklara, büyükşehir belediyesine, bağlı kuruluşuna veya ilçe belediyesine devredileceği ve devir işleminin de ilk yerel yönetimler genel seçimi itibariyle uygulamaya konulacağı vurgulanmaktadır.

Tüzel kişilikleri kaldırılan il özel idarelerinin personelinin, komisyon kararıyla ilgisine göre Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı'na, Büyükşehir belediyesine, bağlı kuruluşuna veya ilçe belediyesine devredileceği belirtilmektedir. Aynı maddenin 7. fıkrasında, büyükşehir belediyesine dönüşen il belediyesinin sahip olduğu her türlü taşınır, taşınmaz malları ve personelinin komisyon kararıyla ilgisine göre büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyeleri ile bağlı kuruluşlar arasında paylaşılacağı belirtilmektedir.

6360 sayılı yasanın geçici 1. ve 2. maddelerinde yer alan personelin devir işlemleri Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonu kararı ile gerçekleşmektedir. Buna göre bu komisyonun kararıyla (Gündoğdu, 2015: 133);

- Tüzel kişilikleri kaldırılan belediye ve köylerde çalışan personel, büyükşehir belediyesi ve bağlı kuruluşu veya ilçe belediyesine devredilmektedir.
- Tüzel kişilikleri kaldırılan il özel idarelerinde görev yapan personel, yatırım izleme koordinasyon başkanlığı, büyükşehir belediyesi ve bağlı kuruluşu veya ilçe belediyesine devredilmektedir.
- Nüfusu 2000'in altında kalan ve köye dönüştürülen belediyelerde kalan personelde ise iki türlü devir işlemi gerçekleştirilmektedir. İlki, köye dönüştürülen belediyelerde çalışan personel il özel idaresine devredilmektedir. İkinci olarak ise, mahalle olarak katılmak suretiyle başka bir ilçeye katılma talebinde bulunan belediyelerde çalışan personel bağlandığı belediyeye devredilmektedir.

Bakanlar Kurulunun 31 Mart 2014 tarihinde Resmi Gazete 'de yayınlanan kararıyla yeni kurulan Büyükşehirlerde su ve kanalizasyon idareleri oluşturulmuştur. Bu idarelere de ilke olarak; il içindeki belediyelerin bildirdiği su ve kanalizasyon işlerinde çalışan işçiler aktarılmışlardır. Yasa ile il merkezlerinde yeni kurulan belediyelere de kapatılan belediyelerin işçileri, büyükşehir olan il belediyelerinin, örneğin temizlik gibi birimlerinde çalışan işçiler ve kapatılan il özel idarelerinde çalışan işçiler, valilik tarafından kurulan Komisyon tarafından nakledilmiştir. İl özel idareleri, belde ve köylerin kapatılması ile burada çalışan işçilerin durumunun ne olacağı önemlidir. Belde ve köylerin kapatılarak mahalleye dönüştürülmesiyle bağlı oldukları ilçeye bağlandıklarından esas olarak bağlandıkları ilçe belediyesine nakledilmişlerdir. Ancak bunların arasında yaptıkları işlere göre büyükşehir personeli olarak nakledilen az sayıda çalışan da bulunmaktadır. İl Özel İdarelerinde çalışan işçilerin genellikle valilik tarafından kurulan Komisyon tarafından Büyükşehir Belediyesine nakledildiği gözlenmektedir(<http://yayed.org/id430-incelemeler/6360-sayili-yasanin-belediye-personeline-etkileri.php>, 05.11.2016).

Büyükşehir olmayan illerde 2011 yılı adrese dayalı nüfus sayım sonuçlarına göre nüfusu 2000'in altında olan belde belediyeleri kapatılmıştır. Kapatılan bu beldeler, İl Özel İdarelerine devredilmişlerdir. Bu belde belediyelerinin personeli ve her türlü mal varlığı da İl Özel İdarelerine devredilerek tasfiye edilmişlerdir (<http://yayed.org/id430-incelemeler/6360-sayili-yasanin-belediye-personeline-etkileri.php>, 05.11.2016).

Yerel seçimlerden sonra, belediye ve bağlı kuruluşlara devredilen personelden norm kadro ve ihtiyaç fazlası olanlar, ilgili belediye ve bağlı kuruluş tarafından en geç üç ay içinde valiliğe bildirilecektir. Komisyon, ihtiyaç fazlası personelin tespitini yapar. Vali tarafından onaylanan listeler on gün içerisinde İçişleri Bakanlığına, İçişleri Bakanlığınca da atama teklifleri yapılmak üzere Devlet Personel Başkanlığına bildirilir. Ataması tekemmül ettirilen işçiler, çalıştıkları kurumlarınca atama emirlerinin tebliğini izleyen günden itibaren beş iş günü içinde yeni görevlerine başlamak zorundadırlar. Bu işçiler, yeni görev yerlerine başlayacağı tarihe kadar ilgili belediye veya bağlı kuruluşun işçisi sayılır ve beş iş günü içinde yeni kurumunda görevine başlamayanların iş sözleşmeleri, feshin geçerli sebebe dayandığı kabul edilerek, belediye veya bağlı kuruluş tarafından 4857 sayılı İş Kanununun 17. maddesinde belirtilen ihbar süresi beklenilmeksizin ve ihbar tazminatı ödenmeksizin sona erdirilir. Kıdem tazminatları ilgili belediye veya bağlı kuruluş tarafından ödenir (<http://yayed.org/id430-incelemeler/6360-sayili-yasanin-belediye-personeline-etkileri.php>, 05.11.2016). Görüldüğü gibi, ihtiyaç fazlası personel uygulaması seçimlerden sonra çalışanların karşılaştığı bir olumsuzluk olarak değerlendirilmektedir.

Gündoğdu, kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen personelin 6360 sayılı yasa uyarınca nakil, devir ve atanma sürecinde kamu personelinin, kurumlarını değiştirmek zorunda kalmasının, onların etkilenmesine ve kısmi mağduriyetler yaşamalarına sebep olduğunu ifade etmektedir. Yazar'ın da ifade ettiği gibi, kamuda istihdam edilen personelin nakil işlemleri, kamu istihdam politikasının devamlılığı açısından da önem taşımaktadır (Gündoğdu, 2015: 135).

SONUÇ

Yerel yönetimler katılımcı, şeffaf, hesap verebilir yönetim anlayışının olduğu, demokrasinin geliştiği yönetim birimleridir. Türkiye'de kamu yönetimin yeniden yapılanması ve özellikle 2000'li yıllarda Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik müzakerelerinin ilerlediği süreçlerde, yerel halkın yönetime katılımını esas alan daha demokratik bir yerel yönetim anlayışının oluşturulması için yerel yönetimler mevzuatında değişiklikler yapma yoluna gidilmiştir. Bu amaçla 5302 sayılı *İl Özel İdaresi Kanunu*, 5393 sayılı *Belediye Kanunu*, 5216 sayılı *Büyükşehir Belediyesi Kanunu* kabul edilmiştir. Büyükşehir belediyelerinin anayasal dayanağı 1982 Anayasası olmuştur ve büyükşehir belediyeleri ile ilgili olarak ilk yasal düzenleme de 1984 yılında 195 sayılı *Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname* ile yapılmıştır ve ardından 3030 sayılı *Büyükşehir Belediyesi Kanunu* çıkarılmıştır. Ayrıca, 2004 yılında 5216 sayılı *Büyükşehir Belediyesi Kanunu* kabul edilmiştir. Büyükşehir belediyeleri ile ilgili olarak son yasal düzenleme ise 2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı kanun olmuştur. Bu kanunla birlikte, büyükşehir belediyelerinde köklü değişiklikler yapılmıştır. Yapılan bütün bu reformlar Türkiye'de yerel yönetimlerin ihtiyaçlarını tümüyle karşılamaya bile gelişimine önemli düzeyde katkı sağlamıştır.

6360 sayılı yasa ile 30 büyükşehir belediyesinde il özel idarelerinin tüzel kişiliğinin sonlandırılması ile il özel idarelerinin olmamasından doğan boşluğu doldurmak amacıyla bu illerde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı kurulmuştur. Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı merkezi yönetimin taşrada yürüttüğü faaliyetlerle ilgili olarak; hizmetlerin etkinliğini ve verimliliğini artırmak, kaynakların yerinde kullanımını sağlamak, hizmetteki aksamalara engel olmak, denetim alanındaki boşluğu doldurmak, rehberlik etmek, ayrıca afet ve acil yardım hizmetlerini yürütmek üzere kurulmuştur. Bakanlıklar ve diğer merkezi yönetim kuruluşları, kaynağını aktarmak şartıyla illerde yapacakları her türlü yatırım, yapım, bakım, onarım ve yardım işlerini bu başkanlık aracılığıyla yapabileceklerdir. Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı il özel idaresi ile özdeş bir kurum olarak düşünülmemelidir. Çünkü bu başkanlık, il özel idaresinin tüm görevlerini üstlenmiş bir yapı değildir. Ayrıca, il özel idareleri bir yerel yönetim birimi iken Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı için aynı şeyi söyleyemeyiz. Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı, merkezi yönetimin taşrada yürüttüğü faaliyetlerle ilgili olarak görev yapan ve belli hizmetleri yürüten bir kuruluş olarak oluşturulmuştur. Büyükşehir belediyelerinde il özel idarelerinin tüzel kişiliklerinin kaldırılması ile buralarda görev yapan personel de, Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı'na, büyükşehir belediyesi ve bağlı kuruluşuna veya ilçe belediyesine devredilmiştir.

Yerel seçimlerden sonra belediye ve bağlı kuruluşlara devredilen personelden norm kadro ve ihtiyaç fazlası olanlarla ilgili uygulamayı, seçimlerden sonra çalışanların karşılaştığı bir olumsuzluk olarak nitelendirebiliriz. 6360 sayılı yasaya göre yapılan nakil, devir ve atama süreçlerinde bu şekilde kamu görevlileri, yeni görev yerlerinde bulunma zorunluluğundan kaynaklı olarak kurumlarını da değiştirmek zorunda kalmışlardır. Bu durumun, kamu personeli için farklı koşullarda çalışmaya odaklanamama gibi birtakım sorunları da beraberinde getirebileceği kanaatindeyiz. Ancak mevcut yasal düzenlemeye bakıldığında, özellikle il özel idarelerinin, belde ve köylerin tüzel kişiliğinin kaldırılmasıyla personelin yer değişiminin kaçınılmaz olduğunu görmekteyiz. Belde ve köylerin kapatılarak mahalleye dönüştürülmesiyle bunların bağlı oldukları ilçeye bağlanmalarından dolayı buralarda çalışan personel de ilçe belediyesine veya yaptıkları işlere göre büyükşehir belediyesine nakledilerek bu konudaki sorun çözülmüştür.

KAYNAKÇA

- 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, R.G: 23.07.2004-25531.
5747 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, R.G: 22.03.2008-26824.
5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu, R.G: 18.06.1949-7236.
6552 Sayılı İş Kanunu İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması İle Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun, R.G: 11.09.2014-29116.
1982 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, R.G: 09.11.1982-17863.
6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, R.G: 06.12.2012-28489.
ADIGÜZEL, Şenol (2012). "6360 Sayılı Yasa'nın Türkiye'nin Yerel Yönetim Dizgesi Üzerine Etkileri: Eleştirel Bir Değerlendirme", *Toplum ve Demokrasi*, Sayı 13-14, ss. 153-176.
ADIGÜZEL, Şenol ve TEK, Murat (2014). "6360 Sayılı Yasa ve Türkiye'nin Büyükşehir Belediye Sisteminde Değişim: Hatay Örneği", *Çağdaş Yerel Yönetimler*, Cilt: 23, Sayı: 3, ss. 73-102.
BİLGİN, K. Ufuk ve AYTÜRK Nihat (2003). "Türkiye'de Kamu Kuruluşlarında Norm Kadro", *Türk İdare Dergisi*, ss. 157-179.

- BİRİCİKOĞLU, Hale ve DEMİROL DUYAR, Duygu (2015). "6360 Sayılı Yasa'nın Genişleyen Büyükşehir Belediyesi Hizmet Sınırının Etkinlik Ve Verimliliğe Etkisi Bağlamında Değerlendirmesi: Sakarya Büyükşehir Belediyesi Örneği", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 20, Sayı: 4, ss. 369-393.
- DPB (2016), <http://www.dpb.gov.tr/>, (Erişim Tarihi:05.11.2016).
- GÖZLER, Kemal (2013). "6360 Sayılı Kanun Hakkında Eleştiriler", <http://www.idare.gen.tr/6360-elestiriler.pdf>, 19.10.2016.
- GÜNDOĞDU, H. Gökhan (2015). "6360 Sayılı Büyükşehir Yasası ve Kamu Personelinin Durumu", *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: XVII, Sayı: 2, ss. 127-138.
- İZCİ, Ferit ve TURAN, Menaf (2013). "Türkiye'de Büyükşehir Belediyesi Sistemi ve 6360 Sayılı Yasa İle Büyükşehir Belediyesi Sisteminde Meydana Gelen Değişimler: Van Örneği", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 18, Sayı: 1, ss. 117-152.
- KELEŞ, Ruşen (2014). "Anakent Yönetimlerini Yeniden Düzenleyen Yasa Ne Getirdi? Ne Götürdü?", <http://www.cekulvakfi.org.tr/makale/anakent-yonetimlerini-yeniden-duzenleyen-yasa-ne-getirdi-ne-goturdu>, 19.10.2016.
- MURATOĞLU, Tahir (2015). "Mahalli İdareler Mevzuatında 6360 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler", *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 20, Sayı: 32, ss. 59-96.
- ÖKMEN, M. ve ARSLAN, R. (2014). "Türkiye'de 6360 Sayılı Yasa İle Yeni Kurulan Büyükşehir Belediyeleri: Manisa Büyükşehir Belediyesi Örneği", *Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 1(Özel Sayı), ss. 88-101.
- ÖNEZ ÇETİN, Zuhâl (2015). "Türkiye'de İl Özel İdaresi Sisteminin Dönüşümü ve 6360 Sayılı Kanunun Dönüşüme Etkileri", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 20, Sayı: 2, ss. 247-266.
- ÖZER, M. Akif (2013). "Yerel Yönetimler Reformunda Reform: 6360 Sayılı Kanun'un Düşündürdükleri", *Yerel Politikalar*, ss. 97-126. <http://yayed.org/id430-incelemeler/6360-sayili-yasanin-belediye-personeline-etkileri.php>, Erişim Tarihi: 05.11.2016.
- ZENGİN, Ozan (2014). "Büyükşehir Belediye Sisteminin Dönüşümü", *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı: 2, ss. 91-116.